

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.600

Nr. 15

25. November

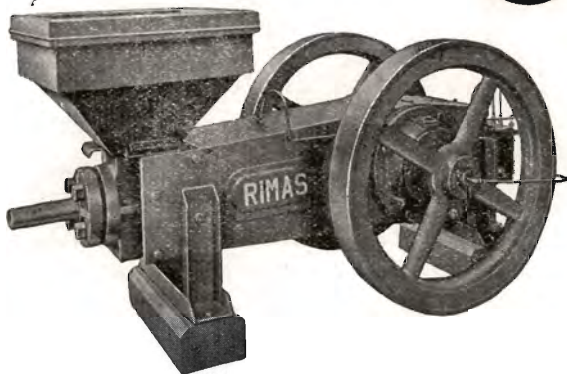
68. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1947

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning...

Paa Jorder med flintsandet Undergrund kan en Tilsanding af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

RIMAS

Briketpressere
Formbrændselspressere
Formtørvspressere
Ælteværker

RINGSTED JERNSTØBERI & MASKINFABRIK A/S

TAANUM
TEGLVÆRK
RANDERS

PRIMA DRÆNRØR
2" — 16"

Telefon 21 Taanum

Aktieselskabet

GYRO

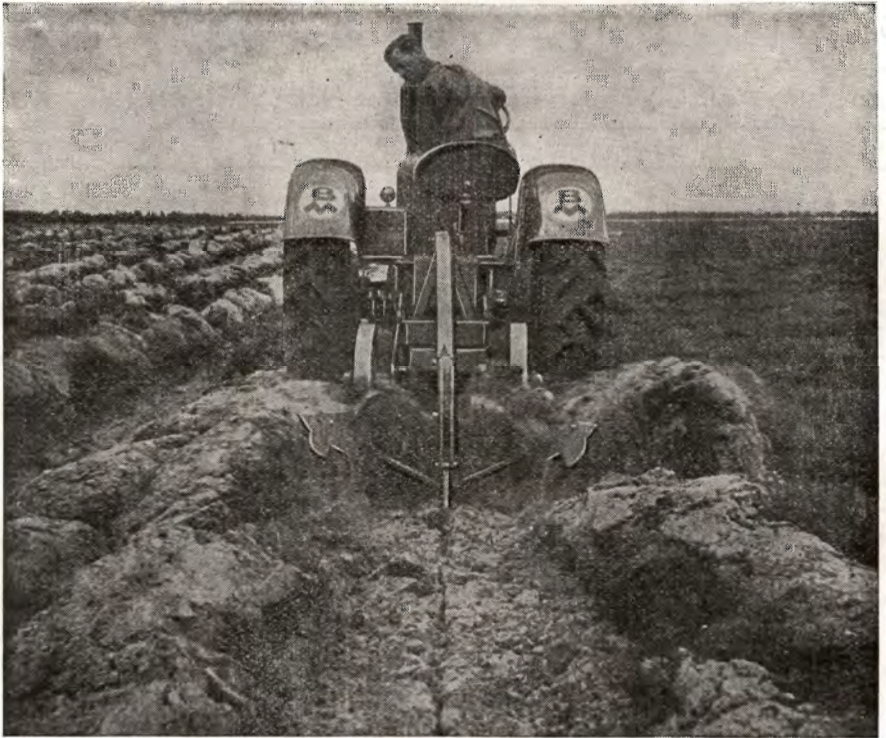
Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik

MUNKTELL'S

NYE RAAOLIE-TRAKTOR

Kraftydelse paa Remskiven: 40 HK

4 Arbejdsgear: 3,2 - 4,5 - 5,7 og 6,7 km pr. Time. Bakgear 2,7 km
pr. Time. – Transportgear: 16.5 km. pr. Time

*Munktell's-Traktoren med indbygget Pløj og Grubber klarer Pløjning af Hede
med kun Een-Mands-Betjening*

Eneforhandler for Danmark:

JOHS. H. JENSEN

Maskinimport

TAASTRUP

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFFN & SØN · NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VÅLBY · TELF. VÅLBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse af Proveniens. — Prisliste sendes paa Forlangende.

A/S Skive Markfrøkontor
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL - FRØHANDEL

FRØKONTORET
(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

PALUDANS PLANTESKOLE

- - KLARSKOV - -
130 Tdr. Land

*Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer*

Forlang Prisliste
TELEFON KLARSKOV NR. 9

Brostrøm's Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov
*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

*Planter til Skove,
Læhegn og Haver*

Herning Hede- & Discontobank

10-12¹/₂, 2¹/₂-5
Telefon 5 · 273 · 720

Randers Planteskole

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede Planter
til Have Mark og Skov

AKTIESELSKABET

SKARREHAGE MOLERVÆRK

A/S SØNDERJYDSK FRØFORSYNING

Aabenraa

Frøavl & Frøhandel

Telefon 3047

Frøaviscentret

HUNSBALLE

Holstebro · Tlf. 353
Frøavl og Frøhandel

Dansk Brandforsikringsselskab

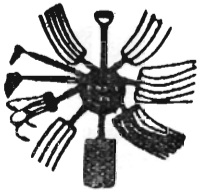
af 1904 - gensidigt Selskab. „VERMUMD“

Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

Aktieselskabet

BRØDRENE BRINCKER

Greisdals Hammerværk pr. Vejle — Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegrebte, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.

Alle Slags Grebe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

Kan De Deres

Den siger Dem,
hvilke Krav der stilles til Sand, Grus og Sten til Beton
hvilket Blandingsforhold De skal anvende
hvor mange Materialer De skal anskaffe
hvordan Beton bliver vandtæt
hvorledes Støbeskel bør udføres
hvad De bør iagttage ved Støbning i koldt Vejr
hvornaar De kan afforskalle
hvorledes De kan pudse m. m.

Faas gratis ved Henvendelse til
Cementfabrikkernes tekniske Oplysningskontor
Kalvebod Brygge 2 St., København V.

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor
København: Nygade 1

Aktiekapitalen ca. 17. Mill. Kr.

Røde Drænrør 2''—12''

- Fredenshøj
- Teglværk

Aabenraa . Telefon 2127

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompani
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. BIRK ∴ Forelæb. Tlf. Rødkjærsbro 14

Fører kun Δ mærkede Varer.

Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.
FORLANG TILBUD

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon 14350
Gensidigt Selskab

Reventlowsgade 14
København V.

Ansvarsforsikring

Automobilforsikring

Jordbrugskalk Mergel

„Sct. Knuds Gaard“
ODENSE . Telf. 38 (5 Lin.)

Det gensidige Forsikringsselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring for Genplantningsværdien for Naaetræs-plantager overalt i Danmark. — Indskud een Gang for alle 1 Kr. pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 20 Øre, dog ikke under 100 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG

AERGLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets

Tidsskrift

Nr. 15

25. Novbr. 1947

68. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgaar ca. 16 Gange årligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 40 Øre pr. mm. Oplag 19,600 Eksemplarer.

Indhold: Hedeselskabets Bestyrelse. — Tilvirkningen af Tørv i 1947. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Nye Virkefelter ved Hedeselskabet. (Fortsat.) — Mindre Meddelelse.

Hedeselskabets Bestyrelse.

Under 27. Oktober 1947 har Landbrugsministeriet tilskrevet Hedeselskabet saaledes:

Ved at meddele, at Ministeriet for Landbrug og Fiskeri ikke har ment paa Grund af Alder at kunne beskikke Redaktør *A. C. Mortensen*, Viborg, og Landstingsmand *J. K. Johansen*, Løgstrup, til Medlemmer af Hedeselskabets Bestyrelse for Perioden 1. Januar 1948 til 31. December 1950, har Ministeriet under Dags Dato udnævnt Folketingsmand, Forstander *Fr. Heick*, St. Jyndeved, og kst. Afdelingschef *L. F. B. Grünfeld*, Finansministeriet, til Medlemmer af Bestyrelsen for nævnte Tidsrum.

Ministeriet har derhos genudnævnt Departementschef *P. Stahl Schmidt* til Medlem af Bestyrelsen for nævnte Tidsrum.

Tilvirkningen af Tørv i 1947.

Af Konsulent *A. Krøigaard*.

To Aars »Fred« medførte ikke den forøgede Import af udenlandsk Brændsel, som alene kan betinge, at de danske Moser kan faa en kortere eller længere Hvileperiode, og der var derfor meget tidligt paa Aaret ingen Tvivl om, at det vilde være paakrævet ogsaa i 1947 at søge tilstræbt saa stor en Tørveproduktion som gørligt. Vi fik i Februar og Marts at mærke, at det er koldt at staa uden Brændsel, naar Vinteren tager fat. Naar vi nu i Aar har kunnet gaa Vinteren i Møde nogenlunde garderet mod at komme til at

fryse, bør det haarde og ingenlunde altid taknemlige Arbejde, som er gjort i Danmarks Moser i Sommer, ikke glemmes.

Der er i 1947 frembragt en stor og som Helhed god Produktion af Tørv, og i det følgende skal der, bl. a. paa Grundlag af Oplysninger fra Tørvevirksomhederne, gøres Rede for Størrelsen af denne Produktion samt om Vilkaarene, hvorunder Arbejdet er foregaaet.

Vejrforholdene.

Vinteren 1946—47 var streng og usædvanlig langvarig. *Marts* Maaned havde en Middeltemperatur paa 3—4° under det normale, hvilket kun har været Tilfældet to Gange siden 1874. Paa den Tid, da Tørvefabrikanterne normalt er ved at rigge til til Sommerens Arbejde, pøb Snestormen over Landet, og først langt ind i *April* kunde der saa smaat tages fat, men den første Maaned var gaaet tabt, og kun ganske særlige Omstændigheder medførte, at den senere kunde indvindes. Tørveproduktionen kom først rigtig i Gang hen i *Maj* Maaned, men til Gengæld var Vejret enestaaende godt.

Sammendrag af Nedbørsobservationer i April—September 1947.

Millimeter.

Jylland	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.
Normal Nedbør.....	42	44	48	65	88	64
Over Normalen				13		
Under Normalen ¹⁹⁴⁷	2	33	5		81	22
Øerne						
Normal Nedbør.....	38	40	45	63	72	50
Over Normalen				1		
Under Normalen ¹⁹⁴⁷	2	18	9		51	16

Som det fremgaar af ovenstaaende Oversigt over Nedbørsforholdene i Sommeren 1947, som velvilligt er meddelt af Meteorologisk Institut, var Nedbøren lille over hele Landet. I sin Maanedsoversigt for Maj anfører Instituttet, at Maj havde usædvanlig solrigt og tørt Vejr. Middeltemperaturen var 2,7° højere og Nedbøren 60 pCt. mindre end normalt. Det var Ønskevejr for Tørveproduktionen, og Arbejdet skred rask fra Haanden.

Det gode Vejr fortsatte i *Juni* Maaned, der ligeledes var forholdsvis tør og meget varm. Mange Steder var man som Følge af de exceptionelt gode Tørringsbetingelser og den helt overvældende Efterspørgsel efter Tørvene allerede i fuld Gang med 2. Udlæg.

Det vil muligvis overraske nogle, at vi i *Juli* Maaned fik mere

Regn end normalt, men som det ses af Tabellen, var Forholdet saaledes. Som Følge af, at der overvejende var Tale om Tordenbyger, var Nedbøren meget ulige fordelt, og Vejret var alt i alt godt. Tørveproduktionen kunde fortsættes uhindret.

August, der normalt skal være Aarets regnrigeste Maaned, og som derfor er den »farlige« Maaned for Tørvearbejdet, satte forskellige meteorologiske Rekorder. Nedbøren var i Gennemsnit for hele Landet 14 mm, hvilket er den mindste August-Nedbør i 70 Aar, og Middelttemperaturen, 18,9°, er den højeste siden 1874. Solskinstimerenes Antal blev gennemgaaende 40—60 pCt. større end normalt. Det siger sig selv, at saadanne Vejrforhold ikke indbød til Standsning af Tørveproduktionen til normal Tid (1.—10. August). Der blev fortsat med uformindsket Kraft til Trods for, at der maatte regnes med en stor Risiko for, at Tørvene ikke kunde naa at blive tørre og saaledes maatte overvintre paa Læggepladserne, hvis vi fik en September som f. Eks. i 1946. Men den Tørke, som i *September* truede med at blive den helt store Katastrofe for Landbruget, reddede Tørvene, og omkring 1. Oktober var Læggepladserne praktisk talt overalt ryddet for Tørv, en Situation der i hvert Fald ikke var forekommet siden før Krigen.

Det vil af det foregaaende fremgaa, at Vejret i Tørvesæsonen 1947 har været enestaaende godt, saa godt, at selv gamle Tørvefabrikanter ikke mindes at have oplevet noget tilsvarende. Til Trods for, at Arbejdet kom en Maaned for sent i Gang, blev Antallet af Arbejdsdage stort, og Resultatet blev en stor og som Helhed god Produktion af de fremdeles stærkt efterspurgte Tørv.

Produktionens Størrelse.

Paa samme Maade som i de foregaaende Aar har Hedeselskabet ved Henvendelse til de kommunale Brændselsudvalg faaet oplyst Navne og Adresser paa Landets Tørvefabrikanter, som i 1947 har fremstillet Tørv til Salg eller til Brug i egen Virksomhed, og der er her Anledning til at takke Udvalgene for den Beredvillighed og Omhu, hvormed Oplysningerne er afgivet.

Antallet af Tørvefabrikanter har i 1947 været 5033 mod 4860 i 1946.

I Løbet af September udsendtes til alle Tørvefabrikanterne et Spørgeskema med Spørgsmaal om Produktionens Art og Størrelse i Tons, Stykvægten af de fremstillede Tørv, Produktionens Varighed samt Antallet af beskæftigede Arbejdere. Pr. 10. November var der modtaget 3577 Besvarelser, svarende til 71 pCt. af samtlige Forespørgsler, og man er Tørvefabrikanterne Tak skyldig for det store Materiale, der hermed er stillet til Raadighed, og som danner Grundlaget for nærværende Opgørelse.

Tørvetilvirkningen 1947.

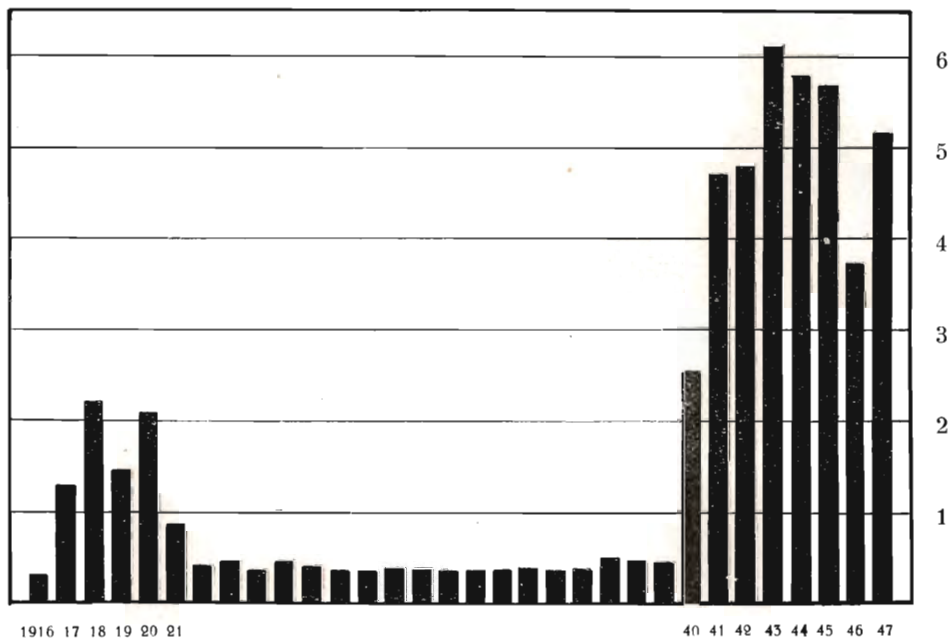
Amt	Efter besvarede Forespørgsler						Ubesvarede Forespørgsler		Anslaaet Produktion til eget Forbrug Tons	Samlet Produktion 1947 Tons	Samlet Produktion 1946 Tons	Ændring fra 1946 til 1947 pCt.	Arbejdskraft (beregnet)	
	Antal Pro- ducenter	Vaad- ættet Tørv Tons	Presse- tørv Tons	Skære- tørv Tons	Fræse- tørv Tons	Ialt Tons	Antal	Beregnet Produktion Tons					Mænd	Kvinder og Børn
Hjørring	468	37.666	224.111	70.841	49.835	382.453	173	141.377	23.200	547.080	417.903	+ 31	4358	1747
Thisted	138	28.025	1.767	436		30.228	45	9.857	15.200	55.285	43.953	+ 26	712	293
Aalborg	467	27.192	192.705	91.090	8.785	319.772	84	57.518	20.800	398.090	314.210	+ 27	2977	1246
Randers	267	126.043	55.516	17.302	51.767	250.628	90	56.448	19.200	326.276	257.969	+ 26	2133	823
Aarhus	40	12.092	6.318	3.316	2.100	23.826	4	2.383	4.000	30.209	28.351	+ 7	166	98
Skanderborg	101	33.764	49.891	2.763	730	87.148	52	44.858	6.600	138.606	113.022	+ 23	936	360
Vejle	130	29.247	51.394	7.178	17.846	105.665	42	34.138	17.200	157.003	143.412	+ 9	937	312
Viborg	359	123.102	168.372	24.857	2.450	318.781	164	145.630	24.400	488.811	348.642	+ 40	3087	1603
Ringkøbing	401	99.959	148.397	38.787	7.302	294.445	149	109.408	26.400	430.253	292.469	+ 47	2742	1431
Ribe	279	44.540	146.866	15.912	19.851	227.169	139	113.177	22.940	363.286	282.202	+ 29	2313	912
Haderslev	53	32.182	30.375	1.016	4.096	67.669	11	14.044	8.000	89.713	65.420	+ 37	505	133
Tønder	109	25.243	45.750	2.065	7.400	80.458	50	36.908	7.600	124.966	55.585	+ 125	877	241
Aab.-Sønderbg.	153	116.670	59.951	180	23.272	200.073	53	69.307	8.800	278.180	159.145	+ 75	1502	396
Jylland ialt.....	2965	735.725	1.181.413	275.743	195.434	2.388.315	1056	835.053	204.340	3.427.708	2.522.283	+ 36	23.245	9595
Odense	68	24.391	9.824			34.215	32	16.101	20.000	70.316	56.688	+ 24	454	232
Svendborg	108	48.989	30.938	225	3.100	83.252	31	23.896	20.000	127.148	113.893	+ 12	863	395
Frederiksborg	94	14.802	126.367	3168	6.434	150.771	59	94.633	6.550	251.954	129.208	+ 95	1467	735
København	50	30.187	18.719	956	17.746	67.608	34	45.973	5.900	119.481	86.774	+ 38	638	309
Holbæk	93	72.620	36.969	1097	114.384	225.070	74	179.087	7.275	411.432	286.241	+ 44	1970	742
Sorø	103	65.875	19.328	150	78.813	164.166	60	95.630	6.000	265.796	152.924	+ 74	999	750
Præstø	86	54.092	5.715	18	51.925	111.750	58	75.366	8.100	195.216	161.869	+ 21	1023	592
Maribo	111	71.641	77.554	37	50.258	199.490	50	89.861	7.000	296.351	191.119	+ 55	1341	857
Bornholm	2		1.737			1.737	2	600	400	2.737	4.181	+ 35	32	3
Øerne ialt.....	612	382.597	327.151	5651	322.660	1.038.059	400	621.147	81.225	1.740.431	1.182.897	+ 47	8787	4615
Hele Landet	3.577	1.118.322	1.508.564	281.394	518.094	3.426.374	1456	1.456.200	285.565	5.168.139	3.705.180	+ 39	32.032	14.210

I omstaaende tabellariske Oversigt er foretaget en amtsvis Op-gørelse over Tørvetilvirkningen hos de Fabrikanter, hvorfra der foreligger Indberetninger. For de ialt 1456 Virksomheder, hvorfra der ikke var modtaget Svar inden 10. November, er Produktionens Størrelse beregnet paa Grundlag af Gennemsnitstallene for de Virksomheder, hvorfra der foreligger Oplysninger, og det kan tilføjes, at Tal-

Mill. Tons

Tørvetilvirkningen 1916—47.

Mill. Tons

lene i de Besvarelser, der er modtaget siden nævnte Dato, fuldtud berettiger hertil. Endelig er der paa samme Maade som i de foregaaende Aar anslaaet, hvor stor Produktionen af Tørv til Brug i egen Husholdning har været i de enkelte Amter.

Den samlede Produktion af Tørv (herunder Fræsetørv) i 1947 har herefter i hele Landet været godt 5,1 Millioner Tons, nemlig for Jylland ca. 3,4 Millioner og for Øerne ca. 1,7 Millioner Tons. I Forhold til 1946 er der for Landet som Helhed en Stigning paa henved 40 pCt.

Det vil af Tabellen ses, at Stigningen er temmelig uens for de forskellige Egne. Bemærkelsesværdig er saaledes den enorme Produktionsforøgelse, der har fundet Sted i Sønderjylland, hvor Tønder og Aabenraa-Sønderborg Amter paa det nærmeste har fordoblet Produktionen. Den samlede Produktion i Sønderjylland er større

end i noget tidligere Aar. Ogsaa Viborg og Ringkøbing Amter viser stor Produktionsstigning, medens Aarhus og Vejle Amter kun ligger lidt over 1946. Hjørring Amt er ligesom i 1946 det Amt, i hvilket der produceres flest Tørv, og Stigningen i Forhold til i Fjor er ca. 31 pCt. I de øvrige jyske Amter er Produktionen i 1947 gennemgaaende forøget med ca. 25 pCt. i Sammenligning med Aaret forud.

Paa Fyn og Langeland har der ialt været en Forøgelse af Tørveproduktionen paa ca. 16 pCt. i Forhold til 1946, fordelt med henholdsvis 24 og 12 pCt. i Odense og Svendborg Amter.

Paa Sjælland og Lolland-Falster har der overalt været en meget stor Stigning i Produktionen. Desværre er Materialet fra disse Landsdele ikke saa fyldigt, som det kunde ønskes, idet kun ca. 60 pCt. af de udsendte Forespørgsler er blevet besvaret. Det er derfor ikke muligt med fuld Sikkerhed at afgøre, hvorledes Stigningen er fordelt indenfor de forskellige Tørvearter, men der kan dog regnes med, at Hovedparten er faldet paa Fremstillingen af Fræsetørv (Smuld) til Produktion af Formbrændsel. Der har dog tillige været en stor Stigning i Produktionen af almindelige Tørv (Formtørv). Det gælder især med Hensyn til Fremstillingen af Pressetørv i Frederiksborg og Maribo Amter.

Paa Bornholm er Tørveproduktionen i fortsat Tilbagegang, fordi Moserne snart er helt tømt for Tørvemasse.

Som foran nævnt lader det sig ikke med fuldstændig Sikkerhed afgøre, hvorledes Forholdet mellem de forskellige Tørvearter (Æltetørv, Pressetørv, Skæretørv og Fræsetørv) har været i 1947, idet der maa regnes med, at en forholdsvis stor Del af de Producenter, der ikke har besvaret Hedeselskabets Forespørgsel, har fremstillet Fræsetørv til Formbrændsel eller Tørvebriketter. Dette har muligvis nogen Forbindelse med, at der ikke ydes Statstilskud til Fræsetørv, idet der ikke er den samme Interesse hos Producenterne af Fræsetørv som hos Producenterne af de almindelige Tørv, hvortil der altsaa ydes Statstilskud, for at fremkomme med Oplysninger om Produktionens Størrelse.

Som Følge af de gode Fortjenstmuligheder, der hidtil har været ved Fabrikation af Formbrændsel, er der i Løbet af det sidste Aarstid etableret et stort Antal Virksomheder med denne Produktion for Øje. Der er, som det ses af Tabellen, saa godt som overalt i Landet fremstillet Fræsetørv, der jo udgør Grundmaterialet til Formbrændsel, i betydelige Mængder.

Skønsmæssigt kan det antages, at Fræsetørvene (Tørvesmuldet) udgør godt 1 Mill. Tons af den samlede Produktion paa 5,1 Mill. Tons Tørv, der er fremstillet i 1947, medens Tilvirkningen af almindelige Tørv saaledes formentlig har udgjort godt 4 Mill. Tons.

Arbejdsforholdene.

Fra adskillige Egne af Landet meldes der om Mangel paa Arbejdskraft, og enkelte af de adspurgte Tørvefabrikanter oplyser,

I Moserne omkring Mossø mellem Skanderborg og Silkeborg optages Tørvemassen med »franske Spader« og sejles til Tørveværket.

at de overhovedet ikke kom i Gang, fordi det ikke var muligt at faa de fornødne Folk. Det drejer sig dog formentlig om Undtagelser; som Helhed har Forholdene paa dette Omraade neppe været anderledes end i de foregaaende Aar. Derimod viser Udgifterne til Arbejdsløn fortsat Stigning, og de Tørvefabrikanter, der er henvist til at arbejde i de »lette« Moser, d. v. s. Moserne hvor der medgaar forholdsvis megen Tørvemasse pr. Ton tørre Tørv, har stigende Vanskeligheder med at opnaa den fornødne Rentabilitet. Dette skyldes især den Omstændighed, at Arbejdslønnen maa betales pr. 1000 Stk. Tørv, der er udlagt paa Læggepladsen, medens Salgsprisen maa beregnes efter Vægten af Tørvene. Der er noget uheldigt heri, fordi de lette Tørv ingenlunde er de ringeste, bl. a. fordi de som oftest er askefattige. Det er efterhaanden blevet saadan, at det er en i økonomisk Henseende langt bedre Forretning at producere de noget tungere, men til Gengæld mere askerige Lavmosetørv, end de gode, askefattige Højmosetørv, der dog som Regel med Hensyn til Værdi som Brændsel rangerer langt højere. For alle Virksomhederne gælder, at Udgifterne til Arbejdsløn udgør en stedse stigende Procentdel af de samlede Udgifter ved Fremstillingen af Tørv.

Paa Grundlag af de indkomne Besvarelser kan der regnes med, at der i Gennemsnit i Tørvesæsonen 1947 har været beskæftiget ca. 32 000 mandlige Arbejdere og ca. 14 000 Kvinder og Børn.

Det har til Stadighed knebet med at faa det fornødne Auto-

gummi til de Vogne, der benyttes ved Tørveproduktionen, men iøvrigt maa det erkendes, at Forsyningsforholdene som Helhed — og specielt hvad angaar Drivkraften — er blevet bedre end under de sidste Krigsaar.

Den omfattende Tørvegravning i Aarene siden 1939 har efterladt mange store, vandfyldte Tørvegrave, hvoraf et stort Antal maa tømmes hvert Foraar og holdes tomme Sommeren igennem. Besværet hermed har i Aar som Følge af den ringe Nedbør været mindre, end det paa Forhaand maatte forventes. Ved en Del Virksomheder, der fremstiller vaadæltet Tørv, har det endog knebet med at tilvejebringe det til Æltningen fornødne Vand. Naar det betænkes, at der medgaar fra 1—1,5 Liter Vand pr. Tørv, vil det forstaas, at der skal bruges store Mængder Vand selv ved en blot nogenlunde stor Produktion.

Transporten af Tørvene er stort set gaaet tilfredsstillende. Der har stedvis været alvorlig Mangel paa Jernbanevogne, men naar Situationen som allerede anført er den, at praktisk talt alle Tørv er kørt væk fra Læggepladserne inden 1. Oktober, kan det ikke bestrides, at Transporten er forløbet godt. Det angives, at mindst to Trediedele af Produktionen er bortkørt pr. Lastbil.

Prisforhold og Tørvehandel.

Sommeren og Efteraaret 1946 var ikke gunstige for Tørveproduktionen, og der maatte efterlades mange vaade Tørv til Tørring i Foraaret 1947. Den strenge Vinter og den dermed følgende uhyggelige Brændselsmangel medførte imidlertid, at alt for mange, mindre sarte Producenter lod sig friste — eller overtale — til at sælge løs af disse Tørv til liden Gavn for Køberne og til stor Skade for Tørvefabrikanternes Omdømme som Helhed. Handelen med »frosttørrede« Tørv er et mørkt Kapitel i Tørvehandelens Historie, fordi den tærer saa haardt paa den Good-will, uden hvilken ingen Forretning kan trives i det lange Løb. De Priser, der betaltes for Tørvene i Februar og Marts 1947, var i visse Tilfælde flere Gange saa høj som Maksimalprisen, og det eneste, der blev opnaaet, var i Virkeligheden, at de Tørv, som efter passende Tørring i Foraaret kunde være kommet Opvarmningsformaal til Gode, nu gik til Spilde. Tørv med 70 pCt. Vand kan nu engang ikke brænde.

Paa Baggrund af den udprægede Brændselsmangel i Vinteren 1946—47 stod det imidlertid som allerede nævnt ganske klart, at der var al Anledning til at iværksætte saa stor en Tørveproduktion som muligt i 1947, og dette blev da ogsaa fremhævet af Regeringen allerede tidligt paa Aaret. Man kunde da maaske have ventet, at Vilkaarene for Produktionen i 1947 vilde være blevet tilrettelagt saa-

ledes, at de bød, omend ikke paa Forbedringer i Forhold til 1946, saa dog i det mindste paa tilsvarende Forhold.

Tørveordningen for 1947, der udsendtes fra Landbrugsministeriet den 1. Marts, lød paa uforandrede Maksimalpriser samtidig med en ret betydelig Nedsættelse af Statstilskudet. Der blev dog

Et Slæbeskovlsanlæg paa Nyborg-Egnen. I adskillige Tilfælde er det ikke muligt at bortpumpe Vandet af Mosen. Der kan da benyttes et Anlæg som ovenstaaende. Tørvemassen transporteres til Ælteværket i en stor »Skovl«, der gennem Wirer trækkes af et Spil.

etableret en Ordning, hvorefter der indenfor et Beløb paa 1 Mill. Kroner kunde ydes ekstraordinært Statstilskud til Moser, der paa Grund af Avandingsforholdene, Beliggenheden eller andre Forhold er ekstraordinært vanskelige at udnytte.

Bestemmelserne for Tørvehandelen var stort set uforandret fra de foregaaende Aar. Hovedreglen er den, at der med enhver Leverance af Tørv skal medfølge *enten Analyse* udtaget af autoriseret Prøveudtager ved Læsning eller *Aflæsning eller Erklæring paa Tro og Love* fra Leverandøren angaaende Tørvenes Kvalitet og dermed Prisen. Sker det ikke, *skal* Tørvene afregnes efter den laveste Pris-klasse (III B). Tørv kan ogsaa sælges efter Antal direkte fra Producent til Forbruger, og i saa Fald skal Prisen pr. 1000 Stk Tørv først være bestemt af Hedeselskabet.

I den ny Tørvebekendtgørelse blev det præciseret, at ogsaa For-

handlere af Tørv har Ansvar overfor Køberne med Hensyn til Kvaliteten — og dermed Prisen — for de Tørv, de modtager Betaling for. Medens en Forhandler af Tørv i tidligere Aar uden videre kunde sælge Tørv videre paa Producentens Ansvar (Tro og Love Erklæring), blev det for 1947 fastsat, at Forhandleren i de Tilfælde, hvor han er vidende om, at de omhandlede Tørv ikke svarer til Producentens Tro og Love Erklæring, skal lade Prøver udtage, som

Ogsaa de tyske Flygtninge maatte tage en Tørn i Mosen for at skaffe Brændsel til Lejrene. Der var ingen Mangel paa Arbejdskraft, og nogle Smaabegunstigelser satte et godt Tempo i Arbejdet.

saa bestemmer Prisen. Det er ikke noget omfattende Ansvar, der hermed er lagt paa Forhandlernes Skuldre, thi hvornaar er man »vidende« om noget, men det er dog en Ændring i Forhold til Aarene forud.

Der skete som nævnt en Nedsættelse af det ordinære Statstilskud i Forhold til 1946. Reglerne for Tilskudsydelsen var ikke ens i de to Aar, idet Ordningen for 1947 kun indeholdt Merproduktionstilskud, nemlig 5 Kr. pr. Ton Tørv, der produceredes udover 60 pCt. af Produktionen i 1946. Som et Eksempel kan det nævnes, at en Tørvefabrikant paa Sjælland, der i Aarene 1945, 1946 og 1947 hvert Aar har fremstillet 1000 Tons Tørv, i 1946 fik 3800 Kr. i ordinært Statstilskud. I 1947 faar han 2000 Kr. De tilsvarende Tal for en Fabrikant i Jylland er 4800 og 2000 Kr.

Der indkom i 1947 til Landbrugsministeriet ca. 500 Ansøgninger om ekstraordinært Statstilskud som Følge af vanskelige Produktionsforhold. Antallet var noget mindre, end det paa Forhaand maatte forventes, og hertil kommer, at Forudsætningerne for An-

søgningerne i adskillige Tilfælde, navnlig hvor disse var begrundet i vanskelige Afvandingsforhold, som Følge af den eksempelløst tørre Sommer ændredes paa afgørende Maade. Bevillingerne ydedes gennem to af Landbrugsministeriet nedsatte Udvalg, et for Sjælland og Lolland-Falster og et for Jylland-Fyn.

Bestemmelserne om Statsgaranti for Afsætningen af Tørvene blev opretholdt uforandret, men som Forholdene har udviklet sig, har de heller ikke i 1947 haft større praktisk Betydning.

Efterspørgslen efter Tørv har i 1947 til Stadighed været overvældende stor. Der har i Modsætning til foregaaende Aar ikke været mere eller mindre »døde« Perioder. Aarsagen hertil var naturligvis de triste Erfaringer, mange Forbrugere maatte gøre i Februar-Marts, hvor der ikke kunde købes brændbare Tørv. Nu gjaldt det om at sikre sig Tørv, mens Tid var, og det haarde Pres fra Køberne har i alt for mange Tilfælde givet sig Udslag i, at Tørvene ikke kunde faa den sidste Uges Tørring med. Der blev først paa Sæsonen leveret mange Tørv, som ikke var ordentlig tørre, hovedsagelig fordi Køberne var for utaalmodige. De overordentlig gode Tørringsvilkaar betingede, at Tørvene — og da især Pressetørvene — meget hurtigt fik en haard, tør Skal, og saaledes syntes »skralder-tørre«, men efter at Tørvene havde været nogle Dage i Købernes Brændselsrum, og Fugtigheden fra den indre Del havde fordelt sig ogsaa til Overfladen, kunde enhver se og føle, at det havde været bedre, om Tørvene var blevet lidt længere i Solskinnet. Senere paa Sæsonen kunde Bortkørslen ikke holde Trit med Tørringen, og Hovedparten af de almindelige Tørv fra 1947 er kommet i Hus i særdeles god og tør Stand.

En stor Del af det fremstillede Tørvesmuld henligger paa Lager hos Producenterne eller paa Formbrændselsfabrikkerne til Bearbejdning i Vinterens Løb. Der har paa Grund af den forholdsvis høje Pris paa Formbrændsel i Sammenligning med Prisen paa almindelige Tørv foreløbig været nogen Tilbageholdenhed hos Køberne.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i Oktober Maaned 1947.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 394 Arbejder omfattende 2060 ha til en samlet Udgift af 1 735 205 Kr. Heraf var 363 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1168 ha (Udgift 1 288 275 Kr.) og 31 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 892 ha (Udgift 446 930 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdig-projekteret og tilstillet Rekvirenterne 408 Arbejdsplaner omfattende 1875 ha til en Overslagssum af 1 959 090 Kr. Heraf var 381 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1422 ha (Overslagssum 1 697 480 Kr.) og 27 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 453 ha (Overslagssum 261 610 Kr.).

C. V. S. L.

Nye Virkefelter

— VED HEDESELSKABET

Foredrag holdt ved Hedeselskabets Funktionærforenings Kursus paa Graasten Landbrugsskole i August 1947 af Afdelingsleder C. V. Schledermann Larsen.

(Fortsat.)

Jeg skal derefter gaa over til at omtale Drænledningers Tilstopning med Sand. I de senere Aar har vi i Perioder haft megen Regn, der har bevirket, at Jorden til Tider har været meget stærkt vandfyldt. Som Følge heraf er der i Jorden fremkommen relativ kraftige Vandstrømme, der har kunnet føre Materialer, fortrinsvis Sand, ind i Ledningerne. Disse tilstoppes herved helt eller delvis og holder ret hurtigt op med at funktionere, hvorefter det paagældende Areal paa ny bliver vandlidende til stor Ærgrelse for Landmændene, der ofte synes, at de har faaet en skidt Behandling, uagtet de har henvendt sig til en Fagmand.

Naar vi gaar en 10—20 Aar tilbage i Tiden skete dette sikkert ogsaa, men Landmændene var dengang mere tilbøjelige til at finde sig i Skæbnens Tilskikkelser, hvorfor de uden at gøre Vrøvl trak Rørene igennem eller tog dem op og rensede dem.

Nu derimod faar vi i de fleste Tilfælde Bebrejdelser og har derfor faaet Sagen mere ind paa Livet. Efterhaanden som disse Tilfælde opstod, tog Distriktsbestyrerne mere og mere Hensyn til de særlige Forhold i de finkornede Jorder, og de lod derfor i mange Tilfælde Rørene dække med Halm. Enkelte blev efterhaanden klar over, at Halm ikke altid var godt, hvorfor de forsøgte sig frem med Lyng og i de senere Aar med Tørvestrøelse.

Allerede saa tidligt som i 1926 er der i Tyskland offentliggjort Resultater af Forsøg med Dækning af Drænrør, men da de fremkom i et Mosekulturtidsskrift, er de formentlig ikke blevet almindelig bekendt blandt Dræningsfolk her i Landet. De tyske Oplysninger byggede dels paa Laboratorieundersøgelser, dels paa Markforsøg. Ved Laboratorieforsøgene undersøgte man Rørledninger uden Dækning og Rørledninger dækket med

Langhalm.

Højovns slagge ovenover og paa Siderne af Rørene.

» helt rundt om Rørene.

Tørvestrøelse ovenover og paa Siderne af Rørene.

» helt rundt om Rørene.

2 Ledninger udækket.

1	»	dækket med kort Lyng.
1	»	» » Langhalm.
2	»	» » Hakkelse.
2	»	» » Avner.
2	»	» » Tørvestrøelse paa Siderne og over Rørene.
1	»	» » Tørvestrøelse helt rundt om Ledningen.

Til Efteraaret har Forsøget ligget i 2 Aar, og der skal da for første Gang ses til Ledningerne.

Nogle vil maaske studse over, at man afprøver Dækning helt rundt om Ledningen, samt at denne Metode i Tyskland har givet bedst Resultat. Forholdet er imidlertid det, at Forsøg — bl. a. af Professor Gustafsson ved Ultuna Lantbrukshögskola — har vist, at en væsentlig Del af Drænvandet kommer ind i Ledningerne nedefra, man maa derfor ligesaa godt sikre det Sted som de andre, selv om man maa sige, at Arbejdet herved gøres væsentligt vanskeligere og dyrere.

(Fortsættes i næste Nr.).

Mindre
MEDDELELSER ★

✧ ✧

Forstassistent *I. F. Jensen*, Tarm, og Forstassistent *J. Jensen*, Sevel, begge ved Hedeselskabet, er benaadet med Dannebrogsmændenes Hæders-tegn.

*

Ingeniør Thomsens Rejselegat

uddeler i Februar Maaned 1948 et Rejsestipendium paa 1000 Kr. til en Studierejse i kulturteknisk Vandbygning.

Stipendiet vil fortrinsvis blive tildelt en Ingeniør, der har Afgangseksamen fra Danmarks tekniske Højskole og enten har haft kulturteknisk Vandbygning som Specialfag til Eksamen eller hovedsagelig arbejder med kulturtekniske Opgaver. Dog kan Stipendiet efter Omstændighederne ogsaa tildeles andre, der virker paa den kulturtekniske Vandbygnings Omraade.

Ansøgning bilagt Afskrift af Eksamensbevis m. v. og indeholdende Oplysninger om den paatænkte Rejses Formaal og Udstrækning, stilet til Legatbestyrelsen, indsendes inden 10. Januar 1948 til Hedeselskabets Hovedkontor i Viborg.

*

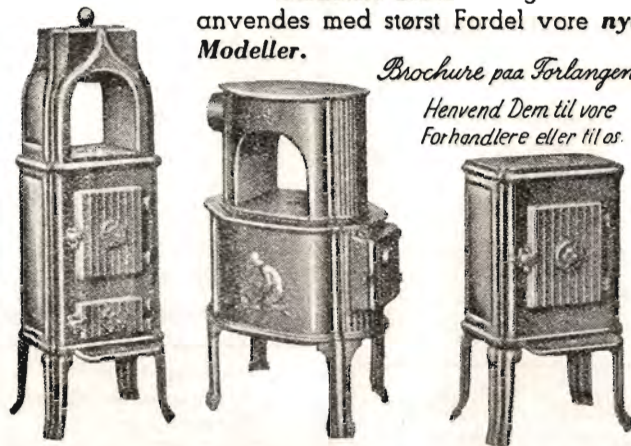
I Sverige vinder Imprægnering af Træ mere og mere Terræn. Man regner med, at der nu aarligt imprægneres ca. 250 000 m³ Fyrretræ med Vacuum-Metoden med Anvendelse af det saakaldte Bolidensalt. Imprægnering af Gran finder derimod ikke Sted paa denne Maade, idet Cellerne i Granen lukker sig til ved Tørring, saaledes at Vædsken ikke kan presses ind i den.

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore nye Modeller.

Brochure paa Forlangende

Henvend Dem til vore Forhandlere eller til os.

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

**Brunkul
Mergel
Kalk**

H. Theut

VIBORG · Tlf. 1560 1559

A. Philipsen & Co.

Viborg

Maskinanlæg, Automobiler
Telefon 173—174

Elektriske Anlæg, Vandværksanlæg

**Viborg Andels-
Svineslagteri**

vore Udsalg bring. i Erinding
Telef. 137 og 779

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning.

Sct. Mathiasgade 31—33.
Tlf. Viborg 802—803.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 Linier)

Kontor i Karup

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (3 Lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

1-furet
Traktorplov
og
28 Tall.
Knivharve
til Salg.

A/S **HARALD JENSEN**

Aarhus, Telefon 8087

Sophus Berendsen A/S

V. Farimagsgade 41 . København V.
Kannikkegade 18 . Aarhus

ALT I ENTREPRENØRMATERIEL

Leverandør til Hedeselskabet

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. BIRK Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun mærkede Varer.

Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.

FORLANG TILBUD

SPRIT

til teknisk Anvendelse.

Telefon 58

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor
Ølgod

Telefon 59

Petersværk Betonvare-Industri.

Nørresundby. - Tlf. 1055 (2 Lin.)

Alt i Betonvarer efter D. S. 460.
Renseanlægget Ringlanken (Dansk Patent Nr. 59820)
Egne Fremstillingsmetoder af højeste Standard.

RØDE DRÆNRØR

føres altid paa Lager fra 2" til 8". — Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk.
Telefon 187. Skive.

**Stenvad
Cementstøberi**

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede Rør føres
Altid leveringsdygtig

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ Ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer
Mrk. \triangle i alle gangbare Di-
mensioner fra 10—60 cm saa-
vel med som uden Muffe.
FORLANG TILBUD

Nivaagaards Teglværk

Telf. Nivaa Nr. 9 Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". - Lerrør med
og uden Muffe fra 6" til 15"

**Krogsgades
Cementstøberi**

v/ J. C. Halvorsen & Sønner

Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus.
Telefon 5019—5020.

Ny Fabrik i Vejlbj.
Tlf. Riisskov 9319.

Alt i Betonvarer D. S. 400.

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

Normrør

med Garantimærket \triangle
Imprægnering
Brøndrør

HORNBÆK

CEMENTVARE- OG

MØRTELFABRIK

Marius Ødum

Telef. 400 Randers

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Telf. 111, Bjerringbro

✱

ALLE

\triangle MÆRKEDE RØR

Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager

Altid leveringsdygtig

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

Kun \triangle -mærkede Varer
føres. - Største Lager.
Bedste Kvaliteter.
Forlang Tilbud.

Røde — 2"—12" — Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Rosenørnsallé 18. — København V. — Central 282.

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN

MURSTEN

=

Kählers Teglværk

Korsør

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde Drænrør

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer

Tlf. Højslev 3

Indhent Tilbud

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

HELLESENS SENIOR
er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR
giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS
verdenskendte
Tøreløst

**HELLESENS
SENIOR**
I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i
Jægerhytten

Alfa **SENNEP**

- den pikante

Forlang den hos Deres Købmand

**HAMMERUM
HERREDS**

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.

Specialforretning i Bygningsartikler.

Grundlagt 1854. Tlf. 7050 (3 Linier)

Aarhus

Fræsning

af Eng og Mose samt Pløjning
og Grubning af Planteriller
udføres med nye Maskiner.

Vagn Jensen,
Vesterlund.

Telefon Vester 31 u.

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ *C. M. Christiansen, Aarhus*

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk samt Foderkridtmel

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

A/S Lysbro Teglværker.

De Forenede Teglværker,
Lysbro.

Bøgild Teglværk, Lysbro.

Vinderslevgaard Teglværk.

Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.

Gjern Teglværk.

Visgaard Teglværk.

Højriis Teglværk, Ikast.

De Forenede Midtjydske

Teglværker, Herning.

Skive Discontobank

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

SPEDALSO Cementvarefabrik

Indeh. J. Jensen

Telefon 504 Horsens

Imprægnerede Rør efter Ingeni-
ørforeningens Normer. Drænrør
i forsk. Dimens. fra 15-15 cm.
Forlang Tilbud.

STRYG elektrisk ...

Landbrugslotteriet

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med Klas-
selotteriet.

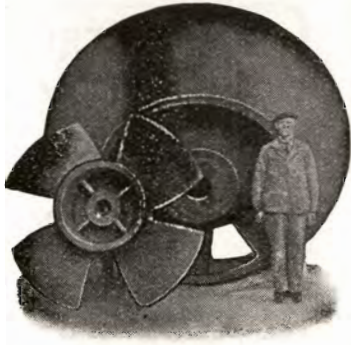
*Hovedkollektionen Frederiks-
berggade 2, København K.*

Røde Drænrør

fra 2"-12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

» **Sofienlund** «
Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

Dele til Pumpe for 4000 l/Sek.

Afvandingspumper
 Entreprenørpumper
 Husvandpumper
 Pumper for Gartnerier
 og ethvert andet Formaal

Skriv efter Tilbud og Brochure

Aktieselskabet
DE SMITHSKE
 JERNSTØBERIER OG MASKINVÆRKSTEDER
 Aalborg Telf. 6696

TRÆLLØSE PR. HERLUFMAGLE — TLF. SKELBY 83
Under Kontrol af Sydsjællands Planteavlsvulv

Teglværkernes
Salgskontor

Esbjerg
 Telef. 265-546

DRÆNRØR

2"-15"
 Mursten . Tagsten

**Stenstrup og Odense
 Teglværkers Kontorer**

Stenstrup - Telefon Nr. 19

Prima Drænrør

Varde Bank

[Esbjerg Afdeling]

Kongensgade 62
 og Fiskerihavnen

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
 Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Vejle Bolte-
 & Møtrikfabrik

Grundlagt 1899
 Telefon 2120
 Telegr.-Adr.: Boltefabriken

Alle Slags Bolte, Skruer
 og Skinnespiger

Forsikring skal man ha'.
BALTICA

SPAREKASSEN
 FOR
 SVENDBORG OG OMEGN

J. CHR. PETERSENS
 PAPIRHANDEL

„Hvælvingen“
 ved Nikolaj Taarn
 KØBENHAVN K.

Hovedforhandler
 af Statens Papir

L. KRISTENSEN
 REMINGTON OG REMTOR
 SKRIVEMASKINER

DANMARKS ÆLDSTE
 SKRIVEMASKINE-FIRMA
 FREDERIKSBERGGADE 1 A
 KØBENHAVN K.

N.
K.
T.

"DANSK STAALGÆRDE"

FRA 1/2 NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

BESTE OG BILLIGSTE
MEGN TIL

KREATURFOLD, HAVE,
MARK, SKOV ETC.

Faas hos enhver I senkræmmer og Købmand.

N.
K.
T.

Dansk Landbrugs-
og Handelslaboratorium

ved R. KROGH

ODENSE

Telefon 1731 . 2 Lin.

Danatex Træfiberplader

100 % dansk – mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.

A/S L. HAMMERICH & Co.

Bredgade 33 - Centr. 23
København K.

Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - Aarhus

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Brug **RANDERS**
REB

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck

GODT-
HAAB

Aktieselskabet

De danske
Sukkerfabrikker

København

Skivehus

Asfalt- og Tagpapfabrik

Asfalt

til Imprægnering
af Cementrør

Jordbrugskalk.

Pulv. Kridt.

Gug Kalkværk A/S,

Gug ved Aalborg.

Alle Henvendelser
bedes rettet til

Salgskontoret:
Elmeallé 2, Hasseris, Aalborg.
Telefon 2908.

AALBORG TAFTEL AKVAVIT.

Marsø Støbe gods

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, Civilingeniør J. Parbo (Formand),
Afdelingsleder, Skovrider B. Steenstrup og Botaniker N. C. Nielsen.
Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.